T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

VAN BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ

www.balioglu.net

2020 YILI
SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Kasım 2021

Tel : 90 (312) 295 30 00
Fax : 90 (312) 295 48 00
www.sayistay.gov.tr
sayistay@sayistay.gov.tr
İnönü Bulvarı No: 45
06520 Balgat-Çankaya/ANKARA

İÇİNDEKİLER

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ 1
2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU 9
3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU 10
4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI 10
5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ 11
6. DENETİM GÖRÜŞÜ 12
7. DENETİM BULGULARI 12
8. EKLER 22

www.balioglu.net

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1: Personel Durumu 3
Tablo 2: 2020 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu 4
Tablo 3: 2020 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu 5
Tablo 4: 2020 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu 5
Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2018-2020) Seyri 6
Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2018-2020) Seyri 6
Tablo 7: Belediyenin Doğrudan Hissedarı Olduğu Şirketler 7

www.balioglu.net

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

1. Taşınmazların Değerlemesine İlişkin Değer Artışlarının Hatalı Hesaba Alınarak Muhasebeleştirilmesi

2. Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabının Mevcut Durumu Yansıtmaması

3. Belediyenin İller Bankasındaki Sermaye Payının Mali Tablolarda Eksik Yer Alması

B. Diğer Bulgular

1. Sayıştay İlamlarının Tahsilinin Sağlanmaması

2. Telekomünikasyon Alt Yapı ve Şebekelerinden Alınması Gereken Geçiş Hakkı Bedellerinin Takip ve Tahsilinin Sağlanmaması

3. Bir Yıldan Uzun Süreli Alınan Depozito ve Teminatlar İçin İlgili Hesabın Kullanılmaması

4. Verilen Depozito ve Teminatların Uzun Vadeli Hesapta Takip Edilmemesi

5. Otopark İnşa Ettirilmesi İçin Toplanan Gelirlerin Amacı Dışında Kullanılması

6. Hazineye Ait Taşınmazların Satışlarından Belediye'ye Aktarılması Gereken Payların Aktarılmaması

www.balioglu.net

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Belediyeler, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 127'nci maddesinde, belediye halkının mahalli müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kuruluş esasları kanunla belirtilen ve karar organları seçimlerle oluşturulan kamu tüzel kişileri olarak tanımlanmıştır. Belediyelerin kuruluş, görev ve yetkilerinin yerinden yönetim ilkesine uygun olarak kanunla düzenleneceği Anayasa'da hüküm altına alınmıştır.

Van Büyükşehir Belediyesi 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 3'üncü maddesinde yer alan sınıflandırma çerçevesinde genel yönetim kapsamında yer almakta olup faaliyetlerini 5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu, 5393 sayılı Belediye Kanunu ve 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun verdiği görev, yetki, imtiyaz ve sorumluluklar çerçevesinde yürütmektedir.

www.balioglu.net

Büyükşehir Belediyesinin temel mevzuatı 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu olup bu Kanun'da kurumun görev, yetki, imtiyaz ve sorumlulukları ile organları, teşkilatı, bütçe ve denetimi gibi temel hususlar düzenlenmektedir. Bununla birlikte görev, yetki, imtiyaz ve sorumlulukları 5393 sayılı Belediye Kanunu ile diğer ilgili kanun ve yönetmeliklerde de düzenlenmiştir.

5216 sayılı Kanun'un 7'nci maddesinde, büyükşehir belediyelerinin ve büyükşehir ilçe belediyelerinin görev ve yetkileri ayrıntılı bir şekilde sayılmıştır. Söz konusu görev ve yetkiler genel olarak 5393 sayılı Kanun'da belirtilen görev ve yetkilerin paylaşımı şeklindedir. Büyükşehir belediyelerinin, kendi sınırları içerisinde yer alan ilçe belediyelerinin imar uygulamalarını denetleme yetkisi bulunmaktadır. Bunun yanı sıra, büyükşehir ve büyükşehir ilçe belediyeleri hakkında 5393 sayılı Kanun'da yer verilen yetki, imtiyaz ve muafiyetlerin geçerli olduğu da mezkûr Kanun'da belirtilmiştir.

5216 sayılı Kanun'un 8 ve 9'uncu maddesinde belirtilen altyapı ve ulaşım hizmetleri büyükşehir belediyelerinin sorumluluğu altındadır.

5393 sayılı Kanun'un 14'üncü maddesinde, belediyelerin mahalli müşterek nitelikte olmak şartıyla; kentsel altyapı, çevre sağlığı, temizlik, katı atık, zabıta, itfaiye, mezarlıklar, park ve yeşil alanlar, konut, kültür ve sanat, öğrenci yurtları, sosyal hizmetler, nikâh ve benzeri hizmetleri yapacağı veya yaptıracağı bunun yanı sıra devlet okullarının ve mabetlerin tüm

ihtiyaçlarını karşılayabileceği, sağlıkla ilgili tesisler açabileceği, sporu teşvik edebileceği ve gıda bankacılığı yapabileceği hüküm altına alınmıştır.

5393 sayılı Kanun'un 15'inci maddesinde; belde sakinlerinin mahalli müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla her türlü faaliyet ve girişimde bulunmak, yönetmelik çıkarmak, belediye gelirlerini tahsil etmek, temiz su atık su tesisleri kurup işletmek, ulaşım hizmetlerini görmek, ticari hayata katkı sağlamak gibi yetki ve imtiyazlar sayılmıştır.

6360 sayılı On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile birlikte büyükşehir belediyelerinin görev, yetki ve sorumluluk alanları genişletilerek; büyükşehir kapsamındaki belediyeler arasındaki ilişkiler ve hizmetlerin yerine getirilmesi noktasında düzenleyici, bağlayıcı karar alma yetkisi verilmiştir.

Merkezi idarenin, mahalli hizmetlerin idarenin bütünlüğü ilkesine uygun şekilde yürütülmesi, kamu görevlerinde birliğin sağlanması, toplum yararının korunması ve mahalli ihtiyaçların gereği gibi karşılanması amacıyla mahalli idareler üzerinde idari vesayet yetkisine sahip olduğu Anayasa'da hüküm altına alınmıştır. Bu idari vesayet yetkisi denetim ve soruşturma konularında İçişleri Bakanlığı tarafından, yönetsel konularda ise Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından kullanılmaktadır.

www.balioglu.net

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

5216 sayılı Kanun'da Büyükşehir Belediye organları; Büyükşehir Belediye Meclisi, Büyükşehir Belediye Encümeni ve Büyükşehir Belediye Başkanı olarak öngörülmüştür.

Van Valisi, 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 45'inci maddesinin ikinci fıkrası ve 46'ncı maddesi uyarınca İçişleri Bakanlığı tarafından Van Büyükşehir Belediye Başkan Vekili olarak görevlendirilmiştir. Bu nedenle Belediye Meclisinin görevleri 5393 sayılı Kanun'un 31'inci maddesi gereği, Van Büyükşehir Belediye Başkan Vekili ile belediye encümeninin memur üyeleri tarafından yürütülmektedir.

Büyükşehir Belediyesi teşkilâtı; norm kadro esaslarına uygun olarak genel sekreterlik, daire başkanlıkları ve müdürlüklerden oluşmaktadır. Birimlerin kurulması, kaldırılması veya birleştirilmesi Büyükşehir Belediyesi Meclisinin yetkisi dâhilindedir.

Büyükşehir Belediyesi personeli Büyükşehir Belediye Başkanı tarafından atanır.

Personelden müdür ve üstü unvanlı olanlar ilk toplantıda Büyükşehir Belediye Meclisinin bilgisine sunulur. Genel sekreter, belediye başkanının teklifi üzerine Çevre ve Şehircilik Bakanı tarafından atanır.

Büyükşehir Belediyesinin teşkilat yapısında doğrudan Başkana bağlı 4 adet birim belirlenmiştir. Bunlar; Özel Kalem Müdürlüğü, Teftiş Kurulu Başkanlığı İç Denetim Birim Başkanlığı, Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Müdürlüğü'dür. Doğrudan Başkana bağlı diğer birim olan Genel Sekreterlik idarenin en önemli icra organıdır.

Yazı İşleri ve Kararlar Dairesi Başkanlığı, İnsan Kaynakları ve Eğitim Dairesi Dairesi Başkanlığı, 1. Hukuk Müşavirliği ile Dış İlişkiler Şube Müdürlüğü doğrudan Genel Sekretere bağlı olan birimlerdir. Genel Sekretere bağlı 4 Genel Sekreter Yardımcısı bulunmaktadır. Belediyenin 20 adet hizmet birimi, alan ve amaçlarına göre ilgili Genel Sekreter Yardımcılıklarına bağlıdır.

Belediye hizmetlerinin yerine getirilmesinde memur, sözleşmeli personel ve işçiler çalıştırılmaktadır. Çalıştırılan belediye personeline ilişkin bilgiler tabloda detaylandırılmıştır.

www.balioglu.net

Tablo 1: Personel Durumu

Personel İstihdam Türü	İhdas Edilmiş Norm Kadro Sayısı	Dolu Kadro Sayısı
Memur	3262	481
Sözleşmeli Personel	-	222
Kadrolu İşçi	1630	309
Geçici İşçi	-	5
Toplam	**4892**	**1017**
696 Sayılı KHK Uyarınca Çalıştırılan Personel	-	1604

Van Büyükşehir Belediyesi Başkanlığının bağlı kuruluşu olarak Van Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü bulunmaktadır.

Bağlı kuruluşu olan Van Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Büyükşehir Belediyesine bağlı olarak büyükşehir belediye sınırları içerisinde İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'la belirlenen su ve kanalizasyon işlerini yapmak üzere kurulmuştur.

Ayrıca Belediyenin doğrudan hissedarı olduğu toplam 2 adet şirketi bulunmaktadır.

1.3. Mali Yapı

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 12'nci maddesine göre, genel

yönetim kapsamındaki idarelerin bütçeleri içinde mahalli idareler bütçeleri de sayılmış, mahalli idare bütçesi, mahalli idare kapsamındaki kamu idarelerinin bütçesi olarak tanımlanmıştır. Bütçe işlemleri Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre yürütülmektedir.

Bütçe; belediyenin stratejik planına ve performans programına uygun olarak, analitik bütçe sistemine göre belediye başkanı tarafından hazırlanan, mali yıl ve izleyen iki yıl içindeki gelir ve gider tahminlerini gösteren, gelirlerin toplanmasına ve harcamaların yapılmasına izin veren ve belediye meclisince kabul edilen bir karardır. Bu kapsamda Van Büyükşehir Belediyesi, faaliyetlerini ilgili mali yılı bütçesi ile verilen ödenekler ile yürütmektedir.

Büyükşehir Belediyesinin 2020 yılı bütçe ödenekleri, tahmini bütçe gider ve gelirleri ile gerçekleşme rakamları aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir:

Tablo 2: 2020 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu

E-Kod1	Giderin Türü	Geçen Yıldan Devreden Ödenek (TL)	Bütçe İle Verilen Ödenek (TL)	Eklenen / Düşülen Ödenek (TL)	Ödenek Toplamı (TL)	Bütçe Gideri Toplamı (TL)	İptal Edilen Ödenek (TL)	Ertesi Yıla Devreden Ödenek (TL)
01	Personel Giderleri	-	138.820.000,00	25.123.755,49 /19.248.755,49	144.695.000,00	134.304.286,04	10.390.713,96	
02	S.G.K. Devlet Primi Giderleri	-	18.381.000,00	2.456.522,35 /1.728.522,35	19.109.000,00	17.971.189,18	1.137.810,82	-
03	Mal ve Hizmet Alım Giderleri	-	382.417.000,00	40.731.395,04 /76.530.264,65	346.618.130,39	297.296.789,54	49.321.340,85	147.092,55
04	Faiz Giderleri	-	20.000.000,00	150.000,00 /3.250.000,00	16.900.000,00	16.838.112,03	61.887,97	-
05	Cari Transferler	-	8.667.000,00	9.150.000,00 /500.000,00	17.317.000,00	15.897.340,79	1.419.659,21	-
06	Sermaye Giderleri	-	195.165.000,00	172.713.418,83 /153.857.549,22	214.020.869,61	128.677.946,63	85.342.922,98	55.801.545,21
07	Sermaye Transferleri	-	10.500.000,00	4.995.000,00 /9.495.000,00	6.000.000,00	5.000.000,00	1.000.000,00	-
08	Borç Verme	-	20.000.000,00	40.290.000,00 /0,00	60.290.000,00	60.202.957,99	87.042,01	-
09	Yedek Ödenek	-	31.050.000,00	0,00 /31.000.000,00	50.000,00	0,00	50.000,00	-
Toplam		**-**	**825.000.000,00**	**0,00**	**825.000.000,00**	**676.188.622,20**	**148.811.377,80**	**55.948.637,76**

Van Büyükşehir Belediyesinin 2020 mali yılı bütçesi ile 825.000.000,00 TL ödenek öngörülmüştür. Yıl içinde eklenen ve düşülen ödenekle birlikte 2020 yılı ödenek toplamı yine 825.000.000 TL olmuştur. Yıl içinde 676.188.622,20 TL Bütçe Gideri yapılmış, 148.811.377,80 TL ödenek ise iptal edilmiştir. Ertesi yıla devreden ödenek ise 55.948.637,76 TL'dir.

www.balioglu.net

Tablo 3: 2020 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu

Bütçe Gelirinin Ekonomik Kodu	Bütçe Gelir Tahmini (TL)	Tahsilat Tutarı (TL)	Red ve İadeler (TL)	Net Tahsilat (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
01- Vergi Gelirleri	19.530.000,00	6.079.342,79	19.214,96	6.060.127,83	31,03
03- Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	39.970.000,00	20.736.365,55	1.047,00	20.735.318,55	51,88
04- Alınan Bağış ve Yardımlar	15.010.000,00	417.834,01	0,00	417.834,01	2,78
05- Diğer Gelirler	718.490.000,00	782.841.415,16	1.389.645,25	781.451.769,91	108,76
06- Sermaye Gelirleri	32.000.000,00	19.450,00	0,00	19.450,00	0,06
08-Alacaklardan Tahsilat	0,00	0,00	0,00	0,00	-
09- Red ve İadeler	0,00	0,00	0,00	0,00	-
Toplam	**825.000.000,00**	**810.094.407,51**	**1.409.907,21**	**808.684.500,30**	**98,02**

Buna göre 2020 yılında net bütçe geliri %98,02 seviyesinde gerçekleşmiştir. Diğer gelirler (%108,76) beklentinin üstünde gerçekleşirken diğer gelir kalemleri beklentinin altında kalmıştır. Diğer gelirler kalemi dışında kalan gelir kalemlerinin önemli azalış göstermesinin nedeni salgından dolayı tahsilatların düşük seviyelerde kalmasından kaynaklanmaktadır. Belediyelerin en önemli gelir kalemi olan diğer gelirler, diğer gelir kalemlerindeki beklentinin altında kalan gerçekleşmeleri dengeleyerek bütçenin %98,02 seviyesinde gerçekleşmesine neden olmuştur.

www.balioglu.net

Tablo 4: 2020 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu

Bütçe Giderinin Ekonomik Kodu	Bütçe (Başlangıç) Ödeneği (TL)	Bütçe Gideri (Gerçekleşen) Tutar (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
01. Personel Giderleri	144.695.000,00	134.304.286,04	92,82
02. S.G.K. Devlet Prim Giderleri	19.109.000,00	17.971.189,18	94,05
03. Mal ve Hizmet Alım Giderleri	346.618.130,39	297.296.789,54	85,77
04. Faiz Giderleri	16.900.000,00	16.838.112,03	99,63
05. Cari Transferler	17.317.000,00	15.897.340,79	91,80
06. Sermaye Giderleri	214.020.869,61	128.677.946,63	60,12
07. Sermaye Transferleri	6.000.000,00	5.000.000,00	0,00
08. Borç Verme	60.290.000,00	60.202.957,99	0,00
09. Yedek Ödenekler	50.000,00	0,00	0,00
Toplam	825.000.000,00	676.188.622,20	81,96

Buna göre 2020 yılında bütçe giderleri %81,96 seviyesinde gerçekleşmiştir. Bütçe giderlerinde başlangıç bütçesinde öngörülen tutarlar aşılmamıştır. Sermaye giderlerine ilişkin gider kalemlerinde beklentinin altında kalırken diğer gider kalemleri bütçe ile tahmin edilen tutarlara yakın olarak gerçekleşmiştir.

Belediyenin bütçe gelirler ve giderlerinin ekonomik sınıflandırmaya göre son üç yıllık seyri ve 2019 yılının 2018 yılına, 2020 yılının 2019 yılına göre değişim yüzdeleri aşağıdaki tablolarda yer almaktadır:

Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2018-2020) Seyri

Bütçe Gelirinin Çeşidi	2018 Yılı (TL) (A)	2019 Yılı (TL) (B)	2020 Yılı (TL) (C)	2019-2018 Değişim Oranı (%) [D=(B-A)/A]	2020-2019 Değişim Oranı (%) [E=(C-B)/B]
Vergi Gelirleri	13.015.692,63	5.347.268,74	6.079.342,79	-58,92	13,69
Teşebbüs Ve Mülkiyet Gelirleri	22.774.540,50	29.437.826,21	20.736.365,55	29,26	-29,56
Alınan Bağış Ve Yardım İle Özel Gelirler	3.902.405,13	2.009.365,84	417.834,01	-48,51	-79,21
Diğer Gelirler	597.949.421,44	614.968.606,19	782.841.415,16	2,85	27,30
Sermaye Gelirleri	12.866.068,75	700.000,00	19.450,00	-94,56	-97,22
Toplam	**650.508.128,45**	**652.463.066,98**	**810.094.407,51**	**0,30**	**24,16**
Bütçe Gelirlerinden Red Ve İadeler Toplamı (-)	17.301,62	0,00	1.409.907,21	-100,00	-
Net Toplam	**650.490.826,83**	**652.463.066,98**	**808.684.500,30**	**0,30**	**23,94**

Tablodaki veriler dikkate alındığında, 2020 yılında gelirler bir önceki yıla göre 156.221.433,32 TL'lik (%23,94) artış göstermiştir. Bu çerçevede; alınan bağış ve yardım ile özel gelirlerde 1.591.531,83TL (%79,01), sermaye gelirlerinde 680.550,00 TL (%97,22) azalış olmasına rağmen; diğer gelirlerde 167.872.808,97 TL (%27,30) tutarındaki artış toplam artış üzerinde belirleyici olmuştur.

Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2018-2020) Seyri

Bütçe Giderinin Çeşidi	2018 Yılı (TL) (A)	2019 Yılı (TL) (B)	2020 Yılı (TL) (C)	2019-2018 Değişim Oranı (%) [D=(B-A)/A]	2020-2019 Değişim Oranı (%) [E=(C-B)/B]
Personel Giderleri	95.510.442,20	131.095.745,95	134.304.286,04	37,26	2,45
S.G.K. Devlet Prim Giderleri	15.930.382,46	20.318.001,74	17.971.189,18	27,54	-11,55
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	346.406.163,37	322.073.995,88	297.296.789,54	-7,02	-7,69
Faiz Giderleri	21.880.083,77	26.117.438,37	16.838.112,03	19,37	-35,53
Cari Transferler	15.651.444,04	11.494.052,94	15.897.340,79	-26,56	38,31

www.balioglu.net

Sermaye Giderleri	156.608.475,51	28.323.791,72	128.677.946,63	-81,91	354,31
Sermaye Transferleri	25.612.315,34	2.413.969,67	5.000.000,00	-90,57	107,13
Borç Verme	0,00	35.255.211,09	60.202.957,99	-	70,76
Yedek Ödenekler	0,00	0,00	0,00	-	-
Toplam	**677.599.306,69**	**577.092.207,36**	**676.188.622,20**	**-14,83**	**17,17**

Belediyenin bütçe giderleri toplamı 2020 yılında 2019 yılına göre 99.096.414,84TL (%17,17) artmıştır. Gider kalemleri incelendiğinde; 2020 yılında sermaye giderlerinin 100.354.154,91 TL (%354,31), cari transferlerin 4.403.287,85 TL (%38,31) arttığı görülmektedir. Sermaye giderlerindeki artış 2019 yılında yapımı ertelenen yapım işlerine 2020 yılında ağırlık verilmesinden kaynaklanmıştır. Cari transferlerdeki artış ise pandemiden dolayı hane halkına yapılan transferlerdeki artışlardan kaynaklanmıştır. Faiz giderlerinde 9.279.326,34 TL'lik (%35,53) bir azalış olmuştur. Faiz giderlerindeki azalış 2020 yılında yeni bir borçlanmaya gidilmemesi ve önceki yıllara ait faiz giderlerinin azalmasından kaynaklanmaktadır.

Faaliyet Sonuçları Tablosuna göre; bütçe ile ilgili olsun ya da olmasın Belediyenin faaliyetlerinden dolayı tahakkuk eden 2020 yılı Faaliyet Gideri 615.828.441,93 TL, Faaliyet Geliri 808.628.670,58 TL olup Dönem Olumlu Faaliyet Sonucu ise 192.800.228,65 TL olarak gerçekleşmiştir.

www.balioglu.net

Van Büyükşehir Belediyesinin hissedarı olduğu şirketler aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 7: Belediyenin Doğrudan Hissedarı Olduğu Şirketler

Sıra No	Şirketin Adı	Toplam Sermaye Tutarı (TL)	Belediyenin Sahip Olduğu Sermaye Tutarı (TL)	Hisse Oranı (%)
1	Van Mavi Kent A.Ş.	200.000.000,00	198.900.000,00	99,45
2	Belvan Ulaşım Sanayi Ltd.Şti.	10.000.000,00	10.000.000,00	100

Van Büyükşehir Belediyesi şirketlerinin hissedar olduğu şirket bulunmamaktadır.

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

1.4.1. Kamu İdaresinin Muhasebe Sistemi

Van Büyükşehir Belediyesinin muhasebe kayıt işlemleri Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre gerçekleştirilmektedir. Mahalli idarelerin hesap planı, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 46'ncı maddesinde ana hesap grupları, hesap

grupları ve hesaplar itibariyle belirlenmiş çerçeve hesap planında yer alan hesaplardan oluşmaktadır. Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer almamakla birlikte, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer alan herhangi bir hesabın kullanılması gerekliliği ortaya çıkarsa Yönetmelik'teki hesap planına ilave hesap eklemeye veya çıkarmaya, Hazine ve Maliye Bakanlığının uygun görüşü üzerine Çevre ve Şehircilik Bakanlığı yetkilidir.

Ayrıca, mahalli idarelere ait detaylı hesap planları, bu Yönetmelik'te belirlenen hesap planı çerçevesinde Hazine ve Maliye Bakanlığının görüşü alınmak suretiyle ilgili Bakanlıklarca hazırlanmaktadır.

1.4.2. Kamu İdaresinin Raporlama Sistemi

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 484 ve 485'inci maddeleri uyarınca; mali tablolar, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nde belirlenen ilkelere ve standartlara uygun olarak hazırlanır ve belirlenen sürelerde ilgililerin bilgisine sunulur. Bu bağlamda, İdarece üretilen cetvel ve temel mali tablolar ile diğer mali tablolar şunlardır:

a) Mizan cetveli

b) Temel mali tablolar

1) Bilanço

2) Faaliyet sonuçları tablosu

3) Nakit akış tablosu

c) Diğer mali tablolar

1) Bütçe uygulama sonuçları tablosu

2) Gelirlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu

3) Giderlerin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu

4) Giderlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu

5) Bütçe gelirlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu

6) Bütçe giderlerinin kurumsal sınıflandırılması tablosu

www.balioglu.net

7) Bütçe giderlerinin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu

8) Bütçe giderlerinin finansal sınıflandırılması tablosu

9) Bütçe giderlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu

10) Bütçe giderleri ve ödenekler tablosu.

1.4.3. Kamu İdaresi Tarafından Denetime Sunulan Defter, Tablo ve Belgeler

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştay Başkanlığına gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuştur:

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Faaliyet sonuçları tablosu,
- İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile idare taşınır mal yönetim hesabı icmal cetveli.

www.balioglu.net

Kamu İdaresinin denetimi; yukarıda belirtilen defter, tablo ve belgeler ile Usul ve Esaslar'ın 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

Denetim görüşü, Kamu İdaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tabloları olan bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile

bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

www.balioglu.net

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürünün belirlenmesine esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri İle Başvuru Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik'in ekinde yer alan Etik Sözleşmesi kurum personeli tarafından imzalanmış ve özlük dosyasına konulmuştur. 10.09.2019 tarihli imza ve yetki yönergesi ile görev, yetki ve sorumluluklar açık bir şekilde belirlenmiştir. İdare yaptığı görevlendirmelerde görevler ayrılığı ilkesini dikkate almaktadır. Tüm birimlerin görev çalışma yönetmelikleri hazırlanmıştır.

Kurumun 2020-2024 Yıllarını kapsayan Stratejik Planı vizyon, misyon ve temel değerler doğrultusunda Cumhurbaşkanlığı tarafından yayınlanan Belediyeler için Stratejik Plan Rehberi'ne göre tüm birimlerin katkılarıyla hazırlanmıştır. Kurumun 2020 Mali Yılı Performans Programı ilgili mevzuat çerçevesinde hazırlanarak yürürlüğe konulmuştur. Kurumun bütçesi performans hedefleri ve faaliyetlerle ilişkilendirilmiştir.

Kurumun 2020-2021 yılları İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı hazırlanmış ve Belediyenin kurumsal web sitesinde yayınlanmıştır.

www.balioglu.net

Ön mali kontrol sistemi, İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar'a uygun olarak kurulmuş olup, tüm birimlerin iş akış şemaları ve iş tanımları Mali Hizmetler Daire Başkanlığı Strateji Geliştirme ve Planlama Şube Müdürlüğünce hazırlanmıştır.

Personelin işe alınması, yer değiştirmesi ve görevde yükselmesi yeterlilik-performans değerlendirmesi ile disiplin hükümlerine yönelik insan kaynakları politikası belirlenmiş olup kurum çalışanlarına duyurulmaktadır. Buna karşın hassas görevlere ilişkin prosedürler belirlenmemiştir. Kurumda ihtiyaç analizine dayalı hizmet içi eğitim planlaması yapılmaktadır.

Kurumda görevli bir İç Denetçi vardır. İç denetim biriminin iç kontrol sistemine ilişkin denetim ve raporlama çalışmaları bulunmaktadır.

İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kurulu, üst yöneticinin onayı ile görevlendirilmiştir. İdarenin tüm birimleri iç kontrol sistemini yılda en az bir kez değerlendirmekte ve İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kuruluna raporlamaktadır. İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kurulu, bu raporları değerlendirerek üst yöneticinin onayına sunmaktadır.

Üst yönetici ve harcama birimleri iç kontrol güvence beyanını imzalamışlardır.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Van Büyükşehir Belediyesi 2020 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan; geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının, "Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular" bölümünde belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Taşınmazların Değerlemesine İlişkin Değer Artışlarının Hatalı Hesaba Alınarak Muhasebeleştirilmesi

www.balioglu.net

Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği ile Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nde yer almayan 522 Yeniden Değerleme Farkları Hesabının kullanıldığı görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin "Hesap Planı" başlıklı 45'inci maddesinde mahalli İdarelerin hesap planının, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 46' ncı maddesinde ana hesap grupları, hesap grupları ve hesaplar itibariyle belirlenmiş çerçeve hesap planında yer alan hesaplardan oluşacağı, bu Yönetmelik hesap planında yer almamakla birlikte, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer alan herhangi bir hesabın kullanılması gerekliliği ortaya çıkarsa Yönetmelikteki hesap planına ilave hesap eklemeye veya çıkarmaya, Maliye Bakanlığının uygun görüşü üzerine Bakanlığın yetkili olacağı düzenlenmiştir.

Hem Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin "Çerçeve hesap planının genel yapısı" başlıklı 46'ncı maddesinde hem de Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin "Hesap Planı" başlıklı 45'inci maddesinde 522 nolu bir hesap yer almamaktadır.

İdarede yapılan incelemede taşınmazlara ilişkin değerleme işleminin yapıldığı ve işleme ilişkin değer artışlarının 522 nolu hesaba alınarak muhasebeleştirildiği görülmüştür.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümlerine göre söz konusu Yönetmeliklerde ve belediyeler için Çevre Şehircilik Bakanlığı tarafından yayımlanan "Mahalli İdareler Detaylı Hesap Planı"nda yer almayan bir hesabın kullanılmaması gerekmektedir.

Taşınmazların değerlemesine ilişkin olumlu farkların Mahalli İdareler Detaylı Hesap Planında yer alan 600.11.04 Maddi Duran Varlıkların Değerlemesinden Oluşan Olumlu Farklar hesabına alınarak muhasebeleştirilmesi gerekmektedir. İdare tarafından "522 Yeniden Değerleme Farkları Hesabı"nda yer alan tutarın ilgili hesaba aktarılması ile ilgili düzeltme kaydının 2021 yılında yapıldığı ve söz konusu hesapta yer alan toplam 167.263.919,60-TL'nin ilgili hesap kodu olan "600.11.04 Maddi Duran Varlıkların Değerlemesinden Oluşan Olumlu Farklar" hesap koduna aktarılarak düzeltildiği anlaşılmıştır.

Sonuç olarak hatalı bir şekilde 522 Yeniden Değerleme Farkları Hesabının kullanılması nedeniyle 2020 yılı faaliyet sonuçları tablosunda dönem olumlu faaliyet sonucu 167.263.919,60 TL kadar eksik gözükürken, bilançoda yer alan öz kaynakların da bu tutar kadar fazla gözükmesine neden olunmuştur.

www.balioglu.net

BULGU 2: Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabının Mevcut Durumu Yansıtmaması

Kurum muhasebe kayıtları ve mali tablolarının incelenmesinde 258 Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabının mevcut durumu yansıtmadığı görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin "258 Yapılmakta olan yatırımlar hesabı" başlıklı 204'üncü maddesinde;

"Bu hesap, yapımı süren maddi duran varlıklar için yapılan her türlü madde ve malzeme ile işçilik ve genel giderlerin; geçici ve kesin kabul usulüne tabi olan hallerde geçici kabulün yapıldığını gösteren tutanağın idarece onaylandığı tarihte, diğer hallerde işin fiilen tamamlandığını gösteren belgenin düzenlendiği tarihte, ilgili maddi duran varlık hesabına aktarılıncaya kadar izlenmesi için kullanılır." denilmektedir.

Mevzuat hükümleri uyarınca, yapımı devam eden maddi duran varlıklar için yapılan harcamaların 258 Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabında takip edilmesi, geçici kabulü yapılan yapım işlerine ilişkin 258 Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabında yer alan tutarların ise ilgili maddi duran varlık hesaplarına aktarılması gerekmektedir.

Belediye'nin yapım işlerini yürüten daire başkanlıkları ve Mali Hizmetler Daire Başkanlığı'ndan alınan bilgilere göre, 2020 yılsonu itibariyle geçici kabulleri yapılmış ve toplam tutarı 34.811.400,05 TL olan yapım işlerinin halen 258 no'lu hesapta izlenildiği

anlaşılmıştır. Geçici kabulü yapılmış söz konusu işlere ilişkin tutarların 258 no'lu hesaptan çıkarılarak ilgili maddi duran varlık hesaplarına kaydedilmesi gerekmektedir.

Söz konusu kayıtların yapılmaması nedeniyle Kurum yılsonu bilançosunda 258 Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabı 41.349.807,48 TL olarak yer alması gerekirken 76.161.207,53 TL olarak yer almış ve 34.811.400,05 TL hatalı bilgi vermiştir. Diğer taraftan söz konusu hatanın 2021 yılında yapılan kayıtla düzeltildiği anlaşılmıştır.

BULGU 3: Belediyenin İller Bankasındaki Sermaye Payının Mali Tablolarda Eksik Yer Alması

Belediyenin İller Bankasındaki sermaye payının mali rapor ve tablolarda eksik yer aldığı görülmüştür.

08.02.2011 tarih ve 27840 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak aynı tarihte yürürlüğe giren 6107 sayılı İller Bankası Anonim Şirketi Hakkında Kanun' un 4' üncü maddesinin 1' inci fıkrasına göre belediyeler bankanın ortaklarıdırlar. 3'üncü fıkranın (a) bendinde de, belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanuna göre her ay Hazine ve Maliye Bakanlığı ve İller Bankası tarafından dağıtılacak vergi gelirleri paylarının toplamı üzerinden aylık olarak yüzde iki oranında kesilecek miktarların bankanın sermayesine ekleneceği belirtilmektedir.

www.balioglu.net

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 240 Mali kuruluşlara yatırılan sermayeler hesabı bölümü "Hesabın niteliği" başlıklı 178'inci maddesinde;

"*Bu hesap, kanuni yetkilere dayanılarak mali kuruluşların sermayesine iştirak edilen tutarlar ve bu sermaye tutarlarının işletilmesinden doğan kar ve zararlar, bütçeye iade olunan tutarlar ile bu kuruluşlara ikrazen verilen ve mahsup edilen tutarların izlenmesi için kullanılır."* denilerek, kanuni yetkilere dayanılarak mali kuruluşların sermayesine iştirak edilen tutarların 240 Mali Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabına kaydedilmesi gerektiği belirtilmektedir.

Yapılan incelemede 2020 yıl sonu itibariyle İller Bankası sermayesine iştirak edilen tutar toplamda 90.144.413,74 TL iken İdare kayıtlarında görülen tutar ise 45.590.030,42 TL'dir. Bu fark nedeniyle 240 Mali Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabı 44.554.383,32 TL eksik bilgi vermektedir. Diğer taraftan söz konusu tutara ilişkin gerekli kaydın 2021 yılında yapıldığı anlaşılmıştır.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Sayıştay İlamlarının Tahsilinin Sağlanmaması

Kişilerden Alacaklar Hesabında kayıtlı bulunan Sayıştay ilamlarının tahsilatlarının gerçekleştirilmediği görülmüştür.

6085 sayılı Sayıştay Kanunu'nun "Sayıştay ilamlarının İnfazı" başlıklı 53'üncü maddesinde;

"Sayıştay ilamları kesinleştikten sonra doksan gün içerisinde yerine getirilir. İlam hükümlerinin yerine getirilmesinden, ilamların gönderildiği kamu idarelerinin üst yöneticileri sorumludur." hükmü yer almaktadır.

Yukarıdaki mevzuat hükmünden anlaşılacağı üzere, Sayıştay ilamları kesinleştikten sonra Sayıştay Kanunu'nun 53'üncü maddesi gereğince yerine getirilir. İlamların yerine getirilmesini izlemekten, ilamların gönderildiği dairelerin en büyük amiri sorumludur.

Yapılan incelemede 2016 hesap yılına ait Sayıştay ilamıyla tazminine hükmedilen toplam tutarın 3.971.345,63 TL'sinin ve 2017 hesap yılına ait Sayıştay ilamıyla tazminine hükmolunan toplam 1.610.204,04 TL tutar olmak üzere toplam 5.581.549,67 TL'nin henüz tahsil edilmediği anlaşılmıştır.

Bu çerçevede Sayıştay ilamlarının kesinleşmesini müteakip tahsilinin sağlanması önem arz etmektedir.

BULGU 2: Telekomünikasyon Alt Yapı ve Şebekelerinden Alınması Gereken Geçiş Hakkı Bedellerinin Takip ve Tahsilinin Sağlanmaması

Kurum tarafından belediye ve mücavir alanı sınırları içiresinde kalan sabit ve mobil haberleşme altyapısı veya şebekelerinde kullanılan her türlü kablo ve benzeri gerece ilişkin geçiş hakkı ücretlerinin takip ve tahsilinin yapılmadığı görülmüştür.

27.12.2012 tarih ve 28510 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Sabit ve Mobil Haberleşme Altyapısı veya Şebekelerinde Kullanılan Her Türlü Kablo ve Benzeri Gerecin Taşınmazlardan Geçirilmesine İlişkin Yönetmelik, elektronik haberleşme altyapısı, elektronik haberleşme şebekesi, geçiş hakkı, geçiş hakkı sağlayıcısı, işletmeci, geçiş hakkı ücreti ve geçiş hakkı ücret tarifesi gibi birçok kavramı tanımlamıştır.

www.balioglu.net

Aynı Yönetmelik'te işletmeci ve geçiş hakkı sağlayıcısının geçiş hakkına ilişkin anlaşmaları, Yönetmelik'te belirlenen ilkeler doğrultusunda serbestçe yapabileceği, geçiş hakkına ait ücretlerin ödeme şeklinin sözleşmede yer alacağı hüküm altına alınmış ve ayrıca 01.01.2014 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere geçiş hakkı ücretleri tarifesi Yönetmelik'e Ek-1 başlığı altında eklenmiştir.

Büyükşehir belediyesinin gerek kendi tasarrufu altındaki yerler için gerekse büyükşehir ilçe belediyelerinin tasarrufunda ve/veya sorumluluğunda olan yerler için geçiş hakkı ücretlerini takip ve tahsil etmesi gerekmektedir. Tahsilatı yapılacak tutarlardan büyükşehir belediyelerinin tasarrufu altındaki yerlerin geçiş hakkı tutarları büyükşehir belediyesinin geliri olur iken; ilçe belediyelerinin tasarrufundaki yerlerden kaynaklanan geçiş hakkı bedellerinin ise ilgili ilçe belediyelerine gönderilmesi gerekmektedir.

BULGU 3: Bir Yıldan Uzun Süreli Alınan Depozito ve Teminatlar İçin İlgili Hesabın Kullanılmaması

www.balioglu.net

Kurum tarafından gerçekleştirilen ihalelere ilişkin olarak mevzuat gereği yüklenicilerden alınan teminatların süreleri itibariyle bir yıldan uzun veya kısa ayrımı yapılmaksızın tamamının bir yıldan kısa süreli gibi ele alınıp 430 Alınan Depozito ve Teminatlar Hesabı yerine tüm teminatların 330 Alınan Depozito ve Teminatlar Hesabında takip edildiği tespit edilmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 430 Hesabına ilişkin "Hesabın niteliği" başlıklı 320'nci maddesinde;

"Bu hesap, mevzuatları gereği nakden veya mahsuben tahsil edilen ve bir yıldan uzun vadede iade edilecek olan depozito ve teminatların izlenmesi için kullanılır." denilmektedir.

Bu hesaba kayıtlı tutarlardan vadesi bir yılın altına düşenler 430 Alınan Depozito ve Teminatlar Hesabına borç, 330 Alınan Depozito ve Teminatlar Hesabına alacak kaydedilecektir.

Bir yıldan uzun vadeli teminatların 430 Alınan Depozito ve Teminatlar Hesabına, vadesi bir yıldan kısa olanların 330 Alınan Depozito ve Teminatlar Hesabına kaydedilmesi, Belediyenin yükümlülüklerinin kısa vadeli mi yoksa uzun vadeli mi olduğunun bilinmesi açısından önem arz etmektedir. Diğer taraftan 2021 yılı içerisinde bir yıldan uzun vadeli teminatların 330 no'lu hesaptan çıkarılarak 430 no'lu hesaba kayıtlarının yapıldığı anlaşılmıştır.

BULGU 4: Verilen Depozito ve Teminatların Uzun Vadeli Hesapta Takip Edilmemesi

Van Büyükşehir Belediyesi tarafından uzun vadeli olarak verilen depozito mahiyetindeki tutarların, "226 Verilen Depozito ve Teminatlar Hesabında" izlenmesi gerekirken, faaliyet dönemi içinde geri alınacak olan "126 Verilen Depozito ve Teminatlar" hesabında izlenildiği görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin "Hesabın Niteliği" başlıklı 168'inci maddesinde "226 Verilen Depozito ve Teminatlar" hesabının, kamu idarelerince, bir işin yapılmasının üstlenilmesi veya bir sözleşmenin ya da diğer işlemlerin karşılığı olarak diğer kamu idareleri veya kişilere bir yıldan daha uzun süreli verilen depozito ve teminat niteliğindeki değerlerin izlenmesi için kullanılacağı düzenlenmiştir.

Aynı Yönetmelik'in "Hesabın işleyişi" başlıklı 169'uncu maddesinde ise bir yıldan daha uzun bir süre için bütçedeki ödeneğine dayanılarak verilen depozito ve teminatların bir taraftan bu hesaba borç, ve ilgili diğer hesaplara alacak; kaydedileceği ifade edilmiştir.

Konuya ilişkin olarak Kurum tarafından 2021 yılında gerekli düzeltme kaydının yapıldığı anlaşılmıştır. Ancak 226 nolu hesap yerine 126 nolu hesabın kullanılması ve düzeltme kaydının mali yılın bitiminden sonra yapılması nedeniyle 2020 yılı mali tablolarının hatalı bilgi vermesine neden olunmuştur.

BULGU 5: Otopark İnşa Ettirilmesi İçin Toplanan Gelirlerin Amacı Dışında Kullanılması

Otopark Yönetmeliği gereği toplanan gelirler sadece otopark inşası için kullanılması gerekirken mal ve hizmet alınması için kullanılmıştır.

5216 Sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu'nun "Belediyeler arası hizmet ilişkileri ve koordinasyon" başlıklı 27'nci maddesinde; İmar mevzuatı uyarınca belediyelerin otoparkla ilgili olarak elde ettikleri gelirlerin tahsil tarihinden itibaren kırkbeş gün içinde büyükşehir belediyesine aktarılacağı, Büyükşehir belediyelerinin bu geliri tasdikli plan ve beş yıllık imar programına göre hazırlanan kamulaştırma projesi karşılığında otopark tesisi için gerekli arsa alımları ile bölge ve genel otoparkların inşasında kullanacağı ve bu gelirlerin bu fıkrada belirtilen amaç dışında kullanılamayacağı belirtilmektedir.

www.balioglu.net

Yine 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 37'nci ve 44'üncü maddelerine dayanılarak hazırlanan Otopark Yönetmeliği'nin "Otopark Bedelinin Tespit, Tahakkuk ve Tahsili" başlıklı 12'nci maddesinde; ilçe belediyelerinin hesabında toplanan otopark meblağının, büyükşehir belediyelerince o ilçe sınırları içerisinde yapılacak veya yaptırılacak bölge veya genel otoparkları için kullanılacağı yer almaktadır.

Yukarıda yer verilen düzenlemelere rağmen belediyenin bu düzenlemeye aykırı olarak mal ve hizmet alımı sonucunda ödemesi gereken tutarı ödemeyip ilgili yüklenicilerden olan otopark geliri alacağı ile mahsuplaşma yoluna gittiği görülmüştür. Söz konusu durum Otopark Yönetmeliği gereği toplanan gelirin takibini imkânsız kılmakla birlikte özel bir amaç ile toplanan bu gelirin amacı dışında kullanılmasına da yol açmaktadır.

İdare ile yapılan görüşmede; 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun "Belediyeler Arası Hizmet İlişkileri ve Koordinasyon" başlıklı 27'nci maddesi gereğince; belediye tarafından Van şehir merkezinde bir adet çok katlı otopark yapıldığı ancak sonraki süreçte proje değişikliği nedeniyle otoparkın hayata geçirilemediği ve halen Van merkezinde yapımı devam eden Millet Bahçesi projesi kapsamında yaklaşık 200 araçlık otopark inşaatının devam etmekte olduğu ifade edilmiştir.

www.balioglu.net

İdare tarafından ifade edilen otoparklar Belediyenin gelir elde etmek amacıyla yaptırdığı otoparklardır. Oysa Otopark Yönetmeliği gereği yapılan bölge otoparkları ve genel otoparklar ise otopark ihtiyacını kısmen veya tamamen parselinde karşılayamayanların otopark ihtiyaçlarının karşılanması için bu Yönetmelik gereği verdiği otopark bedellerinin karşılığı olarak kendilerine Belediye tarafından yapılan bölge otoparklarında yer tahsis edilerek bu ihtiyaçlarının karşılanmasına yönelik olarak yapılan otoparklardır. Şayet ilgili belediye yaptırdığı otoparklarda ilgili kişilere otopark yeri tahsis ederse Otopark Yönetmeliği'nde istenen amaç gerçekleşecektir. Ancak Van Büyükşehir Belediyesinde Otopark Yönetmeliği gereği toplanan tutarlar bu amacın gerçekleştirilmesi için kullanılmamıştır.

Otopark gelirlerinin mevzuatta öngörüldüğü şekilde sadece sıralanan amaçlar doğrultusunda kullanılması gerekmekte olup muhasebe hesaplarına da mahsuplaşma yapılmadan mevzuatın öngördüğü şekilde kayıt edilmesi gerekmektedir.

BULGU 6: Hazineye Ait Taşınmazların Satışlarından Belediye'ye Aktarılması Gereken Payların Aktarılmaması

Yapılan incelemelerde belediye ve mücavir alan sınırları içindeki Hazineye ait taşınmazların satış bedellerinden aktarılması gereken payın belediyeye aktarılmadığı ve belediye tarafından da takibinin yapılmadığı anlaşılmıştır.

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun "Büyükşehir ve ilçe belediyelerinin görev ve sorumlulukları" başlıklı 7'nci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde, 20.7.1966 tarihli ve 775 sayılı Gecekondu Kanunu'nda belediyelere verilen yetkileri kullanmak, büyükşehir belediyelerinin görev ve yetkileri arasında sayılmıştır.

775 sayılı Gecekondu Kanunu'nun "Fonların teşkili ve kullanılması" başlıklı 12'nci maddesinde; belirtilen kaynaklardan sağlanacak gelirlerin, Türkiye Emlak Kredi Bankasında, ilgili belediyeler adına açılacak özel hesaplarda toplanacağı, 13'üncü maddesinde ise bu fonlarda toplanan paraların nerelerde kullanılması gerektiği açıklanmıştır.

www.balioglu.net

775 sayılı Kanun'un 13'üncü maddesinde aynen:

"Buna göre 12'nci madde gereğince teşkil edilen fonda toplanan paralar, belediyelerce, Toplu Konut İdaresi Başkanlığının izni alınmak şartıyla:

a) Bu kanundaki amaçlarda kullanılmak üzere arsa sağlanmasında, Toplu Konut İdaresi Başkanlığınca onanan plan ve projelere göre halk konutu, nüve konut veya geçici misafir konutu yapılmasında,

b) Islah olunacak gecekondu bölgeleri ile yeniden tesis edilecek önleme bölgelerinin yol, meydan, kanalizasyon, su, elektrik ve benzerleri gibi kamu hizmet ve tesislerinin Toplu Konut İdaresi Başkanlığınca onanan projelerine göre yapılmasında veya onarılmasında,

c) Kendi bütçe imkânlarıyla karşılanamayan ve fakat bu kanun gereğince yapılması gereken tespit, harita alımı, plan ve projelendirme hizmetlerinde kullanılır." denilmektedir.

Yukarıda mevzuat hükümlerinden anlaşılacağı üzere ilgili fonda biriken paralar 775 sayılı Kanun'un 13'üncü maddesinde açıklanan yerlerde kullanılabilecek, bunun dışındaki yerlerde kullanılamayacaktır.

4706 sayılı Hazineye Ait Taşınmaz Malların Değerlendirilmesi ve Katma Değer Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'un "Taksitle ödeme, satış bedelinden pay verilmesi, belediyelere devir" başlıklı 5'inci maddesinde;

"... Belediye ve mücavir alan sınırları içindeki Hazineye ait taşınmazların satış bedellerinin tahsil edilen kısmından öncelikle yerinde muhafaza edilemeyen yapıların tasfiyesinde kullanılmak şartıyla % 10'u, ilgili belediyelerin 20.7.1966 tarihli ve 775 sayılı Kanun hükümlerine göre oluşturulan fon hesabına aktarılır. Kalan kısmından ise ilgili belediyeye % 30, varsa büyükşehir belediyesine % 10 oranında pay verilir. ...Bu paylar tahsilini takip eden ayın yirmisine kadar ilgili idarelerin hesaplarına aktarılır. ..." denilmektedir.

Bu çerçevede 4706 sayılı Kanun'un 5'inci maddesi kapsamında yapılan satışlardan Belediyeye aktarılması gereken payların tahakkuk ve takibini sağlamak üzere Belediye tarafından herhangi bir işlem yapılmadığı ve %10'luk pay için de Gecekondu Fon Hesabının oluşturulmadığı tespit edilmiştir.

Belediye tarafından 2021 yılı itibariyle Gecekondu Fonu Hesabının açıldığı anlaşılmıştır. İzleyen denetimlerde belediyeye aktarılması gereken payların takibinin yapılıp yapılmadığı ve gecekondu fonu hesabına yatırılması gereken tutarların bu hesaba yatırılıp yatırılmadığı takip edilecektir.

www.balioglu.net

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI
06520 Balgat / ANKARA
Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00
e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr
https://www.sayistay.gov.tr

www.balioglu.net

8. EKLER

EK 1: İZLEME

Önceki Yıl Sayıştay Denetim Raporuna İlişkin İzleme Tablosu			
Bulgu Adı	**Yıl**	**İdare Tarafından Yapılan İşlem**	**Açıklama**
Diğer Hazır Değerler Hesabının Alacak Bakiyesi Vermesi	2019	Tam Olarak Yerine Getirildi	Bulgu konusunda düzeltme kaydı yapılmıştır.
Ekonomik Değer Taşıyan Bazı Bilgisayar Yazılımlarının Haklar Hesabında Takip Edilmemesi	2019	Tam Olarak Yerine Getirildi	2020 yılında böyle bir hususla karşılaşılmamıştır.
Mahkeme Harç ve Giderleri Tertibinden İlama Bağlı ve İlamsız Kesinleşmiş Borç Anapara ve Faiz Ödemelerinin Yapılması	2019	Tam Olarak Yerine Getirildi	2020 yılında böyle bir uygulama ile karşılaşılmamıştır.
Gecekondu Hesabının Oluşturulmaması ve Hesaba Aktarılması Gereken Tutarların Aktarılmaması	2019	Yerine Getirilmedi	Raporumuzun Diğer Bulgular bölümünde "Hazineye Ait Taşınmazların Satışlarından Belediye'ye Aktarılması Gereken Payların Aktarılmaması" başlıklı 6. Maddesinde bulgu konusu yapılmıştır.
Araç Kiralama İşinin Yakıt Dahil İhale Edilmesi	2019	Tam Olarak Yerine Getirildi	2020 yılında böyle bir uygulama ile karşılaşılmamıştır.
Otopark İnşa Ettirilmesi İçin Toplanan Gelirlerinin Amacı Dışında Kullanılması	2019	Yerine Getirilmedi	Raporumuzun Diğer Bulgular bölümünün 5. Maddesinde bulgu konusu yapılmıştır

www.balioglu.net

Taşınır Mal Yönetimine İlişkin Hatalı Uygulamalar Bulunması	2019	Kısmen Yerine Getirildi	Bulguda belirtilen mevzuata aykırı hususların giderilmesi yönünde çalışmaların başlatıldığı ve devam ettiği anlaşılmıştır.
Birikmiş Amortismanlar Hesabının Hatalı Kullanılması	2019	Kısmen Yerine Getirildi	Bulguda belirtilen mevzuata aykırılıkların giderilmesi için gerekli çalışmaların yapıldığı anlaşılmıştır.
Mevduat Faiz Gelirlerinin Net Tutar Üzerinden Muhasebeleştirilmesi	2019	Tam Olarak Yerine Getirildi	2020 yılında böyle bir uygulama ile karşılaşılmamıştır.
Sayıştay İlamlarındaki Tazmin Tutarlarının Kişilerden Alacaklar Hesabında İzlenmemesi	2019	Tam Olarak Yerine Getirildi	Sayıştay ilamlarındaki tutarların kişilerden alacaklar hesabına kaydedildiği anlaşılmıştır.
İşçilere Yıllık Ücretli İzinlerinin Kanuna Uygun Olarak Kullandırılmaması	2019	Kısmen Yerine Getirildi	İşçilerin yıllık ücretli izinlerinin kanuna uygun olarak kullandırılmaya başlanmıştır.
Ecrimisilin Olağan Taşınmaz Kiralama Yöntemi Olarak Kullanılması	2019	Tam Olarak Yerine Getirildi	2020 yılında böyle bir uygulama ile karşılaşılmamıştır.
İdareye Tahsisli Taşınmazlar ile İdarenin Tahsis Ettiği Taşınmazların Muhasebe Kayıtlarında Yer Almaması	2019	Tam Olarak Yerine Getirildi	Hem idarenin tahsisli olarak kullandığı hem de İdare tarafından tahsis edilen taşınmazlar muhasebe kayıtlarına alınmıştır.
Belediyenin Ortağı Olduğu Şirketteki Kayıtlı Sermaye Tutarı ile Bilançodaki Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara	2019	Tam Olarak Yerine Getirildi	Düzeltme kaydı yapılarak bulgu konusu husus yerine getirilmiştir.

www.balioglu.net

Yatırılan Sermayeler Hesabının Tutarının Uyuşmaması			
Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabının Gerçek Durumu Yansıtmaması	2019	Tam Olarak Yerine Getirildi	Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabına ilişkin gerekli kayıtların yapıldığı anlaşılmıştır.
Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabında Kayıtlı Olan Tutarlardan Geçici Kabulü Yapılanların İlgili Varlık Hesabına Aktarılmaması	2019	Yerine Getirilmedi	Raporumuzun Denetim Görüşünün Dayanakları bölümünde "Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabının Mevcut Durumu Yansıtmaması" başlıklı 2. Maddesinde bulgu konusu yapılmıştır.
Taşınmaz Değer Tespitlerinin Yapılmaması	2019	Tam Olarak Yerine Getirildi	Taşınmaz değer tespit ve kayıtlarının yapıldığı anlaşılmıştır.

www.balioglu.net